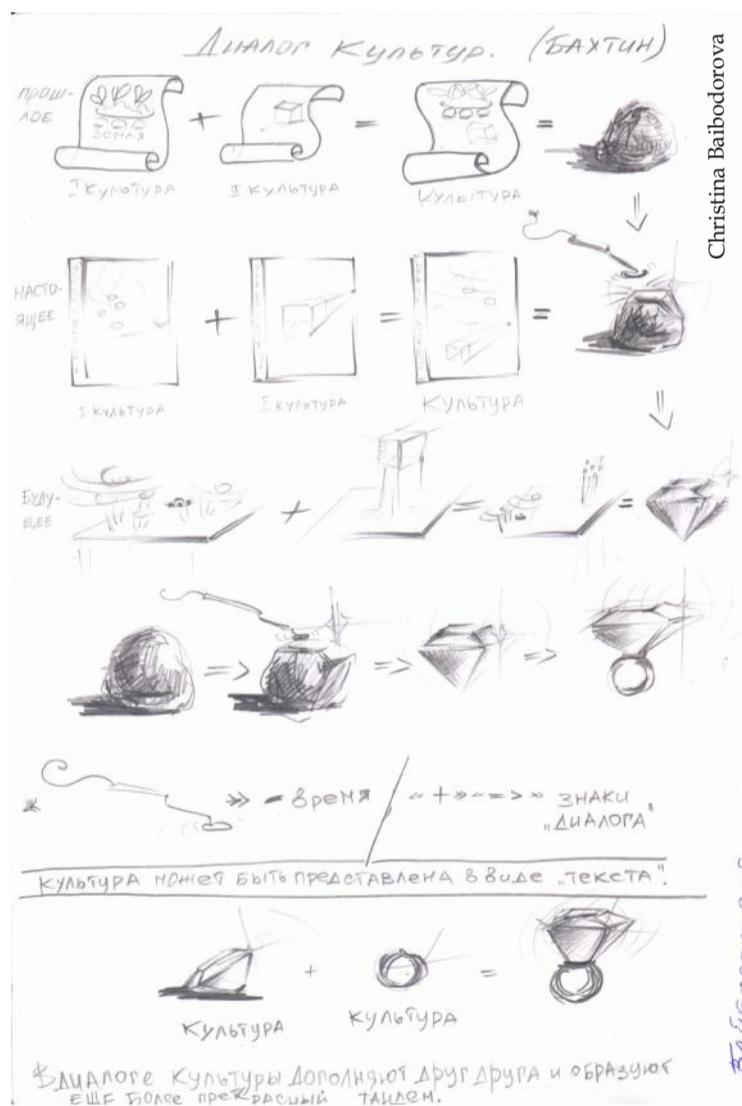

Limbaajul uman în contextul globalizării culturii

Elena Gheorghiu (R. Moldova)

Nu putem să nu recunoaștem faptul că circulația valorilor culturale universale nu ar fi fost posibilă fără implicarea limbii. Cultura este un spațiu colectiv care, oricât ar fi de lipsit de

Christina Baibodorova

BAIBODOROVA.C.

complexitate și diversitate, tot i-ar impune propriile criterii de relevanță, respectiv, propriile rezerve și chiar interdicții privind interpretarea sensului potențial și explicit. Numeroasele monografii și articole, precum și realizări practice, au permis să se ajungă la o

înțelegere mai bună a esenței fenomenelor lingviculturologice. Atât lingvistica cognitivă, cât și lingviculturologia se dezvoltă în cadrul unei sfere științifice comune, pe care V. Demiankov o numește „fедераție cognitivă a științelor”¹.

Viața omului și a culturilor, după cum pe bună dreptate observă C. Noica, reprezintă o dezbatere între regulă și excepții. În comunitatea restrânsă a familiei sau cea lărgită a societății, pe căile însingurării cu sine sau pe cele ale supunerii la ceva mai înalt, la rânduieli, comandamente, decaloguri sau prescripții. Nu toți cunosc bine legile sub care trăiesc și pe care numai cultura le oferă omului; în schimb, oricine devine conștient de reguli, pe care este dator să le respecte, pentru a fi om, precum și de normele cerute, pentru a fi făptuitor și chiar creator în mediul în care trăiește².

Dacă putem caracteriza culturile primitive ca fiind preponderent materiale, atunci cele moderne sunt tot mai verbalizate. Limba nu determină cultura unei comunități. Ea poate crea doar iluzii verbale, care înlocuiesc realitatea. Un exemplu elocvent în acest sens sunt culturile jucătorilor MMORPG și lumile virtuale de genul SecondLife, care nu există decât în forma unor imagini efemere și a unor cuvinte rostite sau scrise cu ajutorul tastaturii computerului. În rândul grupărilor umane, în schimb, limba, ca element de diferențiere, are un rol hotărâtor. Din sentimentul că limba, pe care o vorbești, nu este aceeași cu limba comunității vecine, se naște dorința și voința de a procesa materialul lingvistic comun, iar această activitate permite făurirea unui instrument de comunicare perfect. Această perfecțiune rezultă, la rândul său, din tendința ce se observă în dorința fiecărui vorbitor de a-și uniformiza într-un fel graiul, mai cu seamă că limba, ca fenomen de creație în domeniul

culturii omenești, se supune aceluiași principiu dominant, egalizator și unificator, care se observă în orice manifestare culturală. În baza acestui principiu, graiul omenesc, oricât de variat se arată de la individ la individ, de la o regiune la alta și chiar de la o clasă socială la alta, până la urmă ajunge să constituie o limbă comună, înțeleasă de toți indivizii, care țin de aceeași etnie. Astfel, limba ajunge să fie nu doar un mijloc care ajută la diferențierea diferitelor grupări umane, ci și permite unui popor să-și dea mai bine seama despre aceea ce el reprezintă în comparație cu alte națiuni³.

În stadiul actual de dezvoltare a societății ne asumăm să afirmăm că există deja o cultură globală. Ce înseamnă aceasta? Omogenizarea completă a sistemelor de semne nu a avut loc încă și nici nu va avea loc în viitorul apropiat, însă lumea a devenit o rețea de relații sociale, a fost împânzită de rețele de socializare. Informațiile circulă între diferite regiuni la fel de liber ca oamenii și bunurile. Integrarea practicilor și experiențelor culturale în rețele de socializare și în Internet poate fi concepută cel puțin ca un element al culturii mondiale, care „echivalează cu apariția unei singure culturi, care să-i cuprindă pe toți locuitorii lumii și care să înlocuiască diversitatea sistemelor culturale de până acum”⁴. Evident, o astfel de cultură nu a apărut încă și nu credem că va apărea vreodată. În opinia noastră este posibilă globalizarea doar a unor elemente ale culturii. Exemplu elocvent în acest sens sunt organismele internaționale sau europene, care au până și un limbaj aparte (eurolect). Credem că diferite culturi vor continua să se întrepătrundă, aidoma unor plante concrescute, însă nu se vor uni până la urmă. Cert este însă că în ziua de astăzi fenomenul globalizării culturale, despre care am vorbit deja, atinge proporții fără precedent. Lumea occidentală se confruntă cu problema pierderii culturii (fără abandon lingvistic), și e suficient să ne amintim de recenta decizie a primăriei orașului Berlin de a interzice sărbătorirea publică a Crăciunului în unele cartiere ale acestui oraș.

¹ Демьянков, В.З. Когнитивная лингвистика как разновидность интерпретирующего подхода // Вопросы языкознания, 1994. № 4. С.17-33. Disponibil: (<http://www.infolex.ru/Cogni.html>), [Accesat 30.05.2013];

² Noica, C. Modelul cultural european, Humanitas, 1993, p.8;

³ Capidan, Th. Limba și cultura. București: Fundația regală pentru literatură și artă, 1943, pp. 23-34;

⁴ Tomlinson, J. Globalizare și cultură. Timișoara: Amarcord, p.105.

Pagina 8 (Turnul Lemnarului):

Mihaela Malea Stroe,
Vestul i (r)estul.
Simpl epistol

<http://www.ascedu.ro/revista.html>

Traseul de lectură:

